

KREŠTĀN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHADZAJÚ KAŽDÚ NEDEĽU NA 16 STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok — — — — 2 zl. — kr.
Na pol roka — — — — 1 „ — „
Na štvrt roka — — — — „ 60 „
Jednotlivé číslo 4 kr.

Zodpovedný redaktor :

Dr. JOZEF JANDA.

*Redakcia a vydavateľstvo : Budapešť,
VIII. ker., Józsefkörút 35.*

sem sa majú posielat predplatky, jako i do-
pisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie.
Cena jedneho 5 stĺpcového malého riadku je
10 kr. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Detská ábava.

Terajšia vláda.

Privržencovia Tiszu ľavičiackym nazývajú terajšie ministerstvo Szélla. My myslíme, že to len z posmechu činia. Lebo keby to pravda bola, naše polozenie by prajnejšie bolo.

Že Széll nenie nám priateľský, to z toho vidíme, že sa bojí revisie a či zmeny cirkevno-politických zákonov, ako čert svätenej vody, a že zákonom učinil kancel-paragraf.

Széll je od hlavy do päty liberálom, tedy úhlavným nepriateľom za kresťanstvo bojujúcej ľudovej strany.

No tolko musíme uznať, že Széll sa usiluje jednať dľa občanskej a politickej statočnosti. Vek panovania Tiszov a Bánffyho — chvála Bohu — sa už pomínul. Násilie do neba volajúce koniec vzalo. Tiszovci sa učupili a utiahli ale sotva spriatelili zo srdca so Széllom. Na mieste Szélla radšej by videli bárs i Ďurka Kubinyiho, alebo hocktorého liberála vyprobovaného, ktorý by tak tančil, ako by mu oni hudovali.

Széll tedy len z toho ohľadu môže byť menovaný ľavičiackym ministerpredsedom, že spravodlivo sa usiluje vladať a že nejedná násilne v záujme udržania masných hrncov. Slovom smer jeho vladárenia prvších ministerpredsedov, zvlášte Tiszu a Bánffyho, týchto podporovateľov kalvinských záujmov.

Z tohoto i to môže zrozumeť ctený čitateľ, prečo sa teší ľudová strana, že pojednvanie vyrovnania vo Viedni tak prajne vypadlo pre Szélla. Ľudová strana ešte nenie tak silná, aby hneď mohla prevziať riadenie krajiny. Po Széllovi by bol tedy zas len liberál bol nasledoval, ktorý by ale na každý pád nespravodlivejšie bol nakladal s ľudovou stranou, nežli Széll.

Že dôverní priatelia Tiszu nielen pomstu ale i strach pestujú v srdci, zakaľ Széll panuje, to dobre vieme. Oni sa boja o masné hrnce, boja sa o mandáty, ku ktorým pod Bánffym pomocou hrozných násilenství prišli.

Samo sebou sa rozumie, že by ho do volieb radi sbuktatovali, aby oni mohli viesť a prevádzať volby už známym spôsobom, ktorý i z

tej najväčšej väčšiny ľavičiackej menšinu vie spraviť.

Lenže nádej máme, že aj Széll na základe svojej skúsenosti a vľipného rozumu svojho toto všetko vidí a Tiszovské pavovanie, Bánffyové vladárenie prekazí. A v tomto mu na pomoci byť za povinnosť si pokladajú ľavičiacke strany i ľudova, Ugronova a Kossuthova.

Už teraz zrozumie ctený čitateľ, prečo považujú liberálni tatári za ľavičiacke Széllové ministerstvo. Széll čo ministerpredseda kráča po ceste pravdy, práva a statočnosti, a nesvedomiti liberáli už i toto považujú za ľahodenie a volkanie ľavičiactvu.

Preto ale, jako sme už vyše spomenuli, nech nikto nemyslí, že my za svojho priateľa považujeme Szélla. Hrozná more rozličnosti zásad je medzi ním a medzi nami. On je liberálnym. my sme tuhým kresťanským duchom preniknutí. On je nepriateľom, my sme priateľmi revisie; on uviedol a zákonom učinil kancel-paragraf, proti ktorému my ústavnou cestou bojovať budeme, zatiaľ neprestane byť zákonom. On je v jednom tábore s Tiszovci, ktorých my vždy za svojich najväčších protivníkov budeme považovať. On sa zdráha ešte širší základ dať volebnému právu, ktoré my všeobecne rozšíriť a rozprestrieť chceme.

Slovom my neopustíme bojovište, zakaľ sa nedostane na stolec panovania taký muž čo ministerpredseda, ktorý nielen politickou a občanskou statočnosťou ale i kresťanskou presvedčenosťou a neohrozenosťou bude vynikať.

Že my ale tak tuho nenapádame Szélla, tam je na príčine len to, lebo sa bojíme, že keby Széll teraz buchol, jeho miesto zas by zaujal dajaký nesvedomitý liberál.

Preto ale musíme sa sriaďovať, pri svojich zásadách vytrvať, aby konečne ľudová strana a tak i ľud zvíťazil, aby ľud mal väčší vplyv v riadení krajiny, nežli bursári.

Štefan Piesek,
pensiovaný notár.

POLITICKÉ CHÝRY.

Pre voličov! Úradnou cestou zostavené dočasné monoslovy krajských voličov na rok 1900. dľa 53. §. XXXIII. z. r. 1874 od 5. júla do 25. júla v úradnej miestnosti administratívnej vrchnosti budú vystavené. Ráno od 8. do 12. hod. môže ich hocikto pozrieť; popoludní od 2. do 6. hod. môže zas písať si menoslov ktokolvek. Ti všetci tedy, ktorí na základe 44. §. XXXIII. z. r. 1874. a 141. §. XV. z. r. 1899. (zákona o kurialnom súdobníctve) sú oprávnení protestovať buďto preto, že sú nie v menoslove, alebo že ich meno, zamestnanie, vek chybné sú naznačené, alebo že je dakto nepravne vypísaný alebo vynechaný — títo všetci svoj protest písobne v sprievode potrebných aktí do 15. júla ústrednému výboru majú poslať skrze obecnú alebo mestskú vrchnosť. Taký protest v úradnej miestnosti a v úradných hodinách hocikto môže pozrieť a svoje poznámky písobne v sprievode potrebných dokumentov na základe 45. §. XXXIII. 1874. r. od 16—25. júla skrz patričnú vrchnosť ústrednému výboru poslať.

Zákonný návrh notárov sa týkajúci je už hotový. Dľa tohoto zákonného návrhu len ten môže byť zvolený za notára, kto složil matúrku, prekonal administratívnu školu a praktisoval aspoň dva roky. Ktorí nemajú matúrky a sú už pisármi v notárskdj kancelárii, len tak môžu sa stať notármi, jestli v tej dobe, v ktorej sa toto zákonom stane, čo notárski pisári už dva roky majú za chrbátom, v protivnom páde ale musia prv matúrku složiť a spolu i administratívny kurs prekonať, bez ktorého nikto nemôže byť notárom.

V Taliansku je ústava vyzdvihnutá ksaľovským nariadením, ktoré zvlášte proti socialistom chce brániť a chrániť krajinu. Vláda nenie v stave riadnymi prostriedkami spravovať krajinu.

Ludové shromaždenie bolo vo Vörösváre. Predsedal gr. Ján Zichy, ktorý utešenou rečou zahájil shromaždenie. Podrobne vysvetlil záujmy a vplyv kresťanských zásad. Pavel Meszlényi vysvetľoval, ako povstala a jaká je potrebná ľudová strana. Fraňo Robiček rečnil o rovnosti, bratstve a slobode. Na posmech obrátil svobodnomyseľné smýšľanie. Fraňo Bonitz rečnil o kresťanskej tlači. Poď jeho rečou sľúbili prítomní, že ľudákmi budú v živote a pri smrti. Vyzval prítomných, aby len kresťanskú tlač čítali a predplatkami podporovali. Prítomné bolo viac tisíc ľudí.

Za hlavného župana zvolenskej stolice vymenovaný bude najbližšie Juraj Radvánszky, ktorý doposiaľ zastupoval sliačsky okres volebný.

V Chine v posledný čas hrozné prelievanie krvi bolo. Europejci hroznej nenávisti a prenasledovaniu sú vystavení. Činania zavražďujú ľudí, podpaľujú domy,

trápiu slabých. Veľká otázka je to, či sa podari preložiť moc povstalcov.

Dreyfussa už dovliekli do Francúzska; 1. júla, ráno o 3. hodinách bol už v žalári, kde ho nechajú, zakaľ sa celkom neskončí jeho pravota. Aby nebolo žiadnej prajnej alebo protivnej demonstrácie, potajomne ho dovezli na koči. Hovorí, že za ten čas, ktorý tento žid na Čertovom ostrove strávil, veľmi starým, šedivým a utrápeným sa stal.

Ludové shromaždenie sa vydržiava 9. júla v meste Jász-Apáti pod predsedom herským ľudákom vyslancom grófom Jánom Zichy, ktorý zahájí a zatvorí zasadnutie. O účinkovaní ľudovej strany reční Ján Molnár. O pomere medzi ľudovou stranou a hospodárstvom reční Jozef Farkas. O úverkových spolkoch prehovori dr. Alexander Ernszt.

Krajský snem.

Snemovňa vyslancov.

28. júna. A. Pulszky predostrel zákonný návrh o banke a valute. Bez dohady bol prijatý zákonný návrh o zmene stanov. Nasledovali zákonné návrhy o potravnnej dani. Kossuth napádal ministra financií Lukáča. Len samostatné colné územie nám pomôže. B. Weisz rečnil o pive, oleji a cukre. Lukáč odpovedal zvlášte Kossuthovi. Po jeho reči zákonné návrhy boli prijaté. Pri podrobnom pojednávaní ministrom Lukáčom nápadne husto navrhované zmeny boli prijaté. Keď bola reč o kolchoch a poplatkoch, Eudévít Psík žiadal, aby sa nemuselo platiť od hnutelnosti uhorských občanov, ktorí zo Viedni zomreli. Dľa ministra toto od Viedne závisí. Na návrh predsedu uzavrelo sa, že vo štvrtok a piatok nebude zasadnutie. V sobotu prídu v trefom čítaní do reči dnes prijaté zákonné návrhy.

1. júla. Potravné zákonné návrhy i v trefom čítaní sa prijaly. Széll zadal zákonný návrh o stavaní novej kasárne pre četnikov. Zatým sa začal pojednávať zákonný návrh o regálnom dôchodku. Rátka y navrhoval, aby ztratil regálne právo taký krmár, ktorý opitému človekovi dá piť. Minister Lukáč a tak i snemoveň vyslancov prijali tento návrh. Zákonný návrh o dani od špiritusa, piva tiež bol prijatý. Medzi menšími predmetami bol aj zákonný návrh o rozpočte palácu pravosudia, o vicinálke Veľké Topolčany—Bašany—Trenčín. Na zasadnutí veľmi málo vyslancov bolo prítomné.

4. júla. Snemoveň vyslancov v trefom čítaní prijala večera prijaté zákonné návrhy. Pri návrhu o banke ohlásil sa Polczner, ktorý žiada samostatnú banku pre Uhorsko. Prijal návrh neodvislej strany. Jozef Madarász v podobnom duchu rečnil. Minister financií zastával zákonný návrh vlády, proti ktorému lavičiaci rečnili zo stanoviska politického a nie hospodárskeho.

Alžbeta Bathory,

vdova grófa Františka Nádasdy.

(Prednáška dp. dekana Bart. Reviczského v novomestskom kat. kruhu.)

(Dokončenie.)

A tejto bláznivej mienke, že by tieto bosorské formuly skutočne aj osožily, upevňoval ju aj Ján Ponik, kazateľ čachtický, ktorý jej raz rozprával, že tí kocúri, ktorých ona k nemu poslala, aj sa mu zjavili, a pravú nohu mu pokúsali, ale on palicou medzi nich svihal, a oni sa rozbehli a naraz ako para zmizli.

Pri vyšetovaní medzi inými svedky Ján Ujváry ináč Ficzo svedčil a vyslovil: „Pani naša pred Vianoci (teda len niekoľko dnami pred jej uväznením) dala skrze jednu ženu z majera myjavského jakúsi vodku pripraviť; ktorá vodku po západe slnka do kaštiela priniesla a tu do jedného koryta, v ktorom sa predtým chlieb miesil, vyliala; v tejto vode keď sa okúpala pani naša, bola do potoka vyliala, a z toho cesta, ktoré na koryte ešte bolo prilepené a od vody obmäknuté, dala pani koláče piecť na podobu praclika. Do prostriedku toho koláča dala jednu hostiu, ktorú bola od jedného malomocného obsiahla a pozdvihnúc ju k očiam a všelijaké preklinajúce slová vyslovujúc proti palatinovi, vicepalatinovi a vicešpánovi, riekla: „Skrze toto na teba pohliadam (vtedy vyslovila meno toho, ktorého chcela pobosorovať), a jako ja sa skrze túto hostiu nevidím, tak aj ty mne nemôžeš uskočiť.“

Všetky tieto bosorstvá, všetky falošné modlitby jej už neosožily, osud jej bol určený, a pokute vyhnúť nemohla; aby sme ale pohnútok jej účinkov mohli aspoň čiastočne pochopiť, process proti nej, ktorý je obšírny, zanechajúc, len na krátko chcem výledok vyšetovania predniesť.

* * *

Výpovede svedkov, ktoré dľa rozkazu palatína dňa 2. januára roku 1611. v Bytči svolané súdu stolice trencianskej pre vyšetovanie zločinov Alžbety Báthory boli vyjavené, ukazujú nám celú vec, ako sa skutočne stala, a vyzliekajú tak legendy, ako aj iné rozprávky z tej romantiky, ktorá chybné s nimi spojená bola.

Tak pri vyšetovaní, ako ani v processových aktách nenie nikde o tom spomienky, že by sa bola Alžbeta Báthory v krvi panenskej kúpavala preto, aby si krásu telesnú až do starého veku zadržala.

Pri zabíjaní dievčienec nie skutočne zabíjanie hralo zástoj, ale spôsob ako zabíjala, ktorého rozličnosť jej istú zábavu činilo. Pri tomto vyvinula ona tú najväčšiu zručnosť, vymysliac vždy nové mučenie či s ohňom, s ľadovou vodou,

alebo žeravým železom, a málokedy opakovala jeden a ten istý spôsob mordovania. Nezameskala žiadne miesto a žiadnu príležitosť tejto svojej ukrutnej zábave vyhoveť, a v svojej smelosti tak ďaleko pokročila, že aj vo Viedni vo svojom paláci mordovala, a mnisi, ktorí naproti jej paláca mali kláštor, hádzali hrnce do jej okien, ponevác pre krik a nariekanie trápených dievčienec boli vo svojej pobožnosti mýlení.

V Beckove, Sárváre, Keresztúre a v Presporku, jedným slovom všade, kde len majetok mala, konala túto hroznú ukrutnosť — ale i ako nemocná, keď pre slabosť nemohli štípať a biť dievčence, dala si ich k posteli tisnúť, a zubami im kusy mäsa z tváre, pliec, z úst a z prs vykúsala. V noci a keď cestovala, boli tieto úbohé obety s reťazami zaputnané, aby utiecť nemohly. Sluhovia jej mali vedomosť o týchto ukrutnostiach, Alžbeta Báthory ale znala spôsob ich pri mlčanli osti udržať buďto darmi, alebo hrozením.

Z jej izieb sa každodenne ozýval krik a nárek tých trápených, a časom zápach mrtvol sa rozprestieral okolo kaštiela, lebo mrtvoly už porušené tých zabitých schované súc v kaštieli, pre strach pred verejnosťou v tajnosti sa musely do zbožných jam okolo kaštiela v noci zakopávať.

Výrok svedkov sa nesrovnáva s počtom tých zamordovaných a kláti sa medzi 80 až po 650, ktorý ostatný počet je dozaista zväčšený, bárs aj jeden svedok, Zuzanna Zima, pod prisahou vyriekla, že počula: „Ze Jakub Szilvássy v kasni panej našiel jeden, skrze paňu vlastnoručne pisaný soznam, v ktorom počet tých zamordovaných bol na 650 naznačený.“

Aby mala dost obetí, o to bolo vždy postarano. Dve staré ženy, vdovy poddaných panstva, a Ujváry ináč Ficzo lífrovali vždy ten dievčenský tovar, ktoré oni z ďalších stolíc všelijakými sľubmi vedeli do Čachtíc privábiť.

Po dokončení processu roku 1611. 7. januára nasledujúci súdny výrok sa vyniesol:

Alžbeta Báthory bola od trencianskeho stolického súdu na doživotné väznenie v zámku čachtickom odsúdená.

Jej pomocnice Dorota a Helena za živa spálené boli v Bytči, pred smrťou ale im boli všetky prsty na rukách od kata odrúbaná, a ruky ich, s ktorými sa hrúžaly v krvi nevinných, z pliec boli vytknuté. Ficzo ale, ktorého vymlúvala jeho mladosť a menší počet zločinov, bol sofatý a jeho bezdušná mrtvola na oheň hodaná. Katarína ale na doživotný žalár odsúdená.

Alžbeta Báthory žila ešte po súde tomto 4 roky vo väzení, keď konečne 21. augusta roku 1614. vypustila svoju hriešnu dušu. Mrtvé jej

telo neúie v Čachticiach pochované, dla povesti odnesené bolo do Sárváru do familiárnej krypty,

Mená svedkov, ktorí pri processe proti Alžbete Báthory boli povolaní, sú nasledujúce: Kubanovics, Ján Valko, Martin Jankovič, Martin Kršška, Ondrej Uhrovics, Ladislav Antalovich, Tomáš Zima, Ján Chrapman, ktorých potomci, okrem Martina Kršsku sa u nás viacej nenachádzajú.

* * *

Mnohí dejepisci vyhadzujú palatinovi Thurzovi na oči, že on, bars bol spravdivý, veľmi ľavno zaobchodil s Alžbetou Báthory; keď ale preskúmame všetky okolnosti, presvedčíme sa, že táto miernosť má svoj základ.

Alžbeta Báthory bola vnučka veľkého kráľa poľského Štefana Báthoryho, a v pokrvnom sväzku rodinnom so všetkými veľkými rodinami uhorskými. Jej manžel František Nádasdy mal veľké zásluhy pred kráľom a vlastou, ktoré zásluhy ešte vždy boly u všetkých v blahej pamäti. Jej zať Mikuláš Zrinyi bol vnuk toho hrdinu pri Szigetvári, staršieho Mikuláša Zrinyiho, ktorý pri obrane tej pevnosti život ztratil. Jej bratrance boli vojvodovia a kniežatá sedmohradskí.

Mikuláš Zrinyi prosí v jednom liste palatina Thurzu aby všetko upotrebil, aby jeho svokrušu na smrť neodsúdili, lebo ako hovorí: jej smrť by aj jeho smrťou bola. Kráľ Matej, ktorý si dal celú záležitosť oznámiť žiadal prisny súd, Thurzo ale videl, že má len jednu bláznivú a nemocnú ženu pred sebou, s ktorou sa ináč, nežli ľavnejšie, zachádzať nemôže.

Alžbeta Báthory bola už od delinstva zvyknutá na boje a vojny, videla vždy len zajatých a poranených, s ktorými v ten čas nemali žiadneho milosrdenstva; nevidela nikdy žiadon skutok milosrdný, a ako staršia, bola obkľúčená takými ľuďmi, ktorí jej žiadnu dobrú radu dať nechceli a nemohli. Okolo seba mala len hriech.

Nedá sa ona prirovnat ani tej Rimanke Poppee Sabine, ktorá aby si telesnú krásu zadržala, v oslovskom mlieku sa kúpala. ani Messaline, ktorá všetkých nepriateľov svojich mečom a otravou odstraňovala; bola ona skutočne jedno hysterické polobláznivé stvorenie, ktoré je viac polutovania hodné, nežli by malo byť odsúdené. Dobré sa vyslovil jeden dejepisec: že boly časy. a to síce nedávno ešte, kde sa bezpokutne tie najväčšie hriechy páchaly, a blázni slobodne po uliciach behali.

Pred tymito udalostami ako básnik tak aj dejepisec musí pero svoje odložiť, lebo prvý, bars aj zlý, ale žiaden veľký ráz nemá pred sebou; dejepisec ale nenachádza žiadnej pohnútky, pre ktorú by mohol tieto deje ospravedlniť: —

toto všetko patrí pred lekára, ktorý je v stave z nezdravého organizmu na zdravie paralellu (zárovník) ťahať.

* * *

Povešť ešte viacej vecí o Alžbete Báthory rozpráva, ktoré som ale do povahy nebral a neuverejnili, lebo nie sú hodnoverné, pokračujúc v tom predsavzatí, že radšej si žížen vedy mojej uhasujem z čistého prameňa, nežli zo zakalenej kaluže.

Zámok čachtický je už porúcaný, len kde tu stojí jeden múr, ale tieto múry rozprávajú nám jednu smutnú, áno hroznú povešť o vtedajších rozorvaných politických a pravotných pomeroch!

Výkaz

peňažných pre bobroveckých pohorcov k farskému úradu bobroveckému doposlaných milodarov.

(Pokračovanie.)

K sbierke dp. Morica Döme v Nádszegu prispeli ďalej: Ján Krastenics 40 kr., Ján Faragó 20 kr., Štefan Menyhart 20 kr., Pavel Nagy 20 kr., Alexander Juhos 10 kr., Ján Šándor 20 kr., Ignác Juhos 20 kr., Michal Erdélyi 30 kr., Štefan Szalay 50 kr., Alžbeta Varga 10 kr., Ignác Varga 20 kr., Ján Nagy 10 kr., Franc Juhos 20 kr., Štefan Nagy 15 kr., Ignác Nagy 10 kr., Imrich Csánú 05 kr., Pavlova Czako 20 kr., Vincent Gutai 50 kr., Ján Juhos 20 kr., Eudevít Horváth 10 kr., Franc Kelemen 20 kr., Jozef Gutai 30 kr., Augustin Almásy 10 kr., Ján Török 15 kr., Jánova Török vdova 20 kr., Gabriel Bugár 10 kr., Anton Lukács 20 kr., Juraj Kelemen 10 kr., Ondrej Györi 30 kr., Ignác Kürti 20 kr., Štefan Juhos 05 kr., Alexander Sárkány 12 kr., Ignác Szabó 15 kr., Pavel Nagy 20 kr., Štefanova Horváth 10 kr., Anton Bartalos 50 kr., Vitus Sárkány 50 kr., Gašpar Csösz 20 kr., Vavrin Nagy 10 kr., Gašpar Faragó 20 kr., Ján Juhos 20 kr., Štefan Sárkány 10 kr., Ján Juhos st. 50 kr., Adam Molnár 10 kr., Jozef Czako 10 kr., Eudevít Györy st. 20 kr., Franc Biherez 15 kr., Florian Szabó 20 kr., Peter Szabó 50 kr., Štefan Szalai 20 kr., Ignác Juhos 80 kr., Ján Lukács 07 kr., Alojsius Gáspár 50 kr., Eudevít Púzek 3 zl., Laura Dome 1 zl., Pavel Sárkány 20 kr., Martin Kovács 50 kr., Francova Huszár 25 kr., Pauti Tóth 50 kr., Ladislaus Gáspár 60 kr., Jánova Szermek 50 kr., Franc Kutrucz 20 kr., Rósa Kőszegi 25 kr., Vavrin Bogár 50 kr., Peterova Vörös 20 kr., Peter Tóth 10 kr., Ladislaus Juhos, Ján Hromada a Ondrejova Kis po 50 kr., Franc Kis 10 kr., Michalova Kubányi 1 zl., Justina Nagy 56 kr., Adam Juhos 1 zl., Ján Juhos 50 kr., Maria Púzek 1 zl., Ignác Kürti 50 kr., Michalova Kovács 80 kr., Karolova Lukács 30 kr., Jozef Bogár 30 kr., Michal Györy 30 kr. a dp. Moric Döme 4 zl.

(Pokračovanie nasleduje.)

Katolícka autonómia.

I.

Katolícke základiny náboženské a učebné.

Katolícke náboženské základiny obnášajú súhrnom hodnotu 44 millionov 215 tisíc zlatých.

Tieto základiny pozostávajú z čiastky zo štátnych cenných papierov, z čiastky z kapitálov u súkromných ľudí složených, a z urbárskeho výhradu, čo všetko dovedna činí hodnotu 15 millionov zlatých.

Majetok týchto náboženských fondov je ďalej nepohnutelný, pozostávajúci zo statkov a panstiev v objeme 194 tisíc 408 jutár, s čistým dôchodkom ročným (podľa prostredného cenenia) 300 tisíc zlatých.

Dôchodky týchto základín majú sa vynakladať na stavanie kostolov, bohoslužbu, k udržiavaniu seminárov, k podpore a polepseniu platu chudobných farárov a k iným náboženským cieľom.

Ako povstali a kde sa nabraly tieto základiny?

1) Počiatok a pôvod týchto základín je tak zvaná kassa farárov, cassa parochorum, ktorá bola založená k napomôženiu chudobnejších, skrze reformáciu v dôchodkoch uskokených farárov r. 1650. skrze Ferdinanda III., ktorý k tomu cieľu nariadil, aby sa z dôchodkov erárskych ročite 6000 vyplácalo. K zaokrytiu potrieb cirkevných a náboženských bola táto kassa rozmnožená neskôr r. 1733 skrze Karola III. ročným dôchodkom 16.000 zl.

2) Keď r. 1786 boli rehole a kláštory Paulinov, Kamaldulských, Augustínov, Klarisiek zrušené, celý majetok týchto zrušených kláštorov pripojil sa k základinám kassy farárskej, a tieto fondy dostali meno, fondy, základiny náboženské.

3) Do týchto základín vkladali sa ročité príspevky biskupov až do r. 1848.

4) Z urbárskeho výhradu, ktorú dostala katolícka cirkev, obetovali biskupi s privolením pápeža Pia IX. na vydržiavanie seminárov dva milliony 553 tisíc zlatých, ktoré sa vložili tiež do základín náboženských.

5) V najnovšom čase sa táto vkladajú i interkalárne dôchodky uprázdnených biskupstiev.

Majetky a panstvá náboženských základín sú: Czegléd, Csolnok-Maróth, Maria Nostra Sajólád, Vörösmarth, Mágoes, Nyavalád, Somlóvásárhely, Vaiszló, Máriacsalád, Elefant, Kolos, Püspökladány, Csákova, Nagykövéres. Potom majere: Báránd, Bátka, Rokbland, a iné menšie statky.

Učebné základiny (fundus studiorum) pozostávajú:

1) v štátnych cenných papieroch, kapitáloch u súkromníkov složených a vo výhrade urbárskej. To všetko dovedna obnáša hodnotu šesť a pol millionov zlatých.

2) V nepohnutelných majetkoch a panstvách, v objeme 60 tisíc 760 jutár, v cene dva milliony, 906 tisíc 719 zl., s ročným čistým dôchodkom asi 100 tisíc zlatých.

Podľa úmyslu a ustanovenia zakladateľov majú sa tieto základiny učebné vynakladať jedine a výlučne na školy katolícke. Z týchto základín udržiavajú sa štátne katolícke gymnáziá, niektoré reálky a praeparandie, potom právnické akademie v Prešporke, Košiciach a Rábe. Podporu dostávajú odtiaľ konečne i elementárne školy.

Tieto základiny učebné povstali:

1) z tak zvanej massy jezuitov. Keď totižto roku 1773. rád jezuitov bol i v Uhorsku zrušený, všetek pohnutelný i nepohnutelný majetok jezuitov (vyjímajúc majetok Trnavského domu, ktorý bol odovzdaný univerzite) bol ustanovený k udržiavaniu škôl katolíckych.

2) Roku 1784 bol pripojený k týmto základinám i majetok Mariánskych bratstiev a r. 1791 majetok iných tiež zrušených kláštorov a reholí.

Ku učebným základinám patria nasledovné panstvá a majetky: Alsó-Mérk, Boroszló, Mislye, Szegszárd, Skalka, Vörösberény a Tibe. V čakovanskom panstve Gilád, Unip, Berény, Liget, majer sv. Agaty a iné menšie.

Obidve tieto základiny, i náboženské i učebné, sú neodcudziteľnou vlastnosťou uhorskej katolíckej cirkve, sú majetky katolícke. Čo sa týka náboženských základín, i Ferdinand III. i Karol III. nariadil, aby povolené a ustanovené ročité dôchodky a príspevky z kassy erárskej výlučne a jedine na katolícke náboženské ciele a potreby boli vynakladané. Ostatné majetky nábož. fondu sú utvorené z čisto katolíckych majetkov zrušených kláštorov a z príspevkov biskupstiev. Tak boli i učebné základiny utvorené z čisto katol. majetkov jezuitov a iných reholí.

Kráľovský reškrípť z r. 1793 vydaný 13. augusta pod č. 19.632 výslovne a zrovna zakazuje, že sa tieto základiny nesmú volať obecným, štátnym majetkom, že jedine a výlučne pre katolíkov a ku katolíckym cieľom majú byť vynakladané, a že sa ani nesmú miešať s fondami obecnými, štátnymi.

Spravovanie nábož. základín sveril Ferdinand III. na primáša uhorského, s tou zaviazanosťou, že každý štvrtý rok musí zo šafárenia počet vydať na provinčialnom sneme. R. 1733. bola sriadená ku spravovaniu týchto fondov cirkevná kommissia pod predsedníctvom primasa; Jozef II. cisár ale r. 1782 nariadil, aby pod predsedníctvom primasa alebo (v jeho neprítomnosti) jedného uhorského miestodržiteľského referenta dvaja cirkevní a dvaja svetskí radcovia spravovali tieto základiny celkom odlúžene od majetku štátneho.

Teraz obidve základiny spravuje štátny minister náboženstva a výučby pod dozorstvom biskupského sboru.

R. 1877. bola vymenovaná od Jeho veľičenstva kommissia z 9 údov pozostávajúca, ktorá má kontrolovať ministra pri šafárení s týmito fondami katolíckymi.*

(Dokončenie nasleduje.)

*) Bacsák Imre „Minő természetűek a kath. alapok?“ — Predloha ministra Eötvösa na sneme r. 1869.

BESEDNICA
Najsvätejší chrám.

Dome Boží, chráme svätý, velebný,
V Teba vložil meno svoje na veky
Veriacim ľuďom k úlave
Ten, ktorý Ťa posvätil,
K Tebe oči, srdce moje
Po všetky dni obrátil.

Všetkých svätých prevyšuješ svätosťou,
A stal si sa neba-zeme okrasou,
Z Teba plyne požehnanie,
Sklade Božích milostí,
Nešťastlivým útočistie
Asylu hriešnych duší.

A vieš, prečo z Teba najviac sa teším?
Žes biednemu vo dne v noci prístupným!
Či milosť dňa, či hriechu noc
Dušu moju prikrýva:
Skrze Teba najdem milosť
Všemohúca prímluva!

Chráme krásny, Srdce sladké Marie!
Ktoré vzdychky otvorené pre mňa je!
Prijmi dieťa ubiedené,
K Tebe beží zďaleka;
Uhas žízeň, až neklesne
V trňoch hriechu bez Teba.

Požehnaj ma svojim Synom, Maria!
Ach ešte viac! prosím, žiadam od Teba!...
Priodej ma čistým rúchom
Zásluh tvojich milostí:
Rád by som sa spojil s Kristom
V najsvätejšom Tvom Srdci

* * *

Útrapy cirkve.

Žiaľ, bôľ kruší srdce moje,
rmutu kropaj ľpie na tvári:
broja, búria hriechu voje,
lož, nenávisť pravdu kvári.

Ľutá zlomoc zúri vzteklo,
právam svätých triznu chytá,
by na prestol sadlo peklo
česť zrušivšie, chválu Krista.

By zvrhlosti cestu priamu
zdobil rozkol, krutý zápor,

a na rumoch Petra chrámu
vial Béliala čierny prápor.

By nebies rod — rozkoš naša —
v súžbe, stesku biedne zúpel;
smädným tigrom satanáša
z krve obiet lial sa kúpeľ...

Však neklesni, duchu smutný,
bár smrť stroja besu vyhne,
zhrmí cirkvi slávu lutný,
bohaprázdnosť hanba stihne.

D i h o m í r P o l s k ý .

Kde je láska, tam je Boh.

D i a T o l s t o j a s l o b o d n e s o s l o v e n ě l R u d o l f J a n d a .

(Dokončenie.)

Bláznom zostávam na starosť. Štefanič prišiel odhadzovať sňah, a ja sa domnievam, že Kristus prišiel ku mne. Sotva spravil dakoľko štičov, zas pozrel von oknom a videl, že ten vojak oprel lopatu k múru a ruky si trel, čo ho oziabalo. Rozmýšľal trocha, potom ale klopal na oblok a kývol starému vojakovi, aby dnuká vošiel.

Keď dnuká vošiel, ponúkol ho s čajom.
Vojak pil, medzi čím Martin na ulicu sa díval.
Čo čakáš snáď dakoho? — pýtal sa ho host.
Či koho čakám?

Hm, čakám, ale ako ti to povedať mám, koho.
Vieš, ja som čítal evanjelium včera; ale však si ty počul o tom.

Počuť som počul, ale nečítal, lebo vieš, ja ani čítať neviem.

Ja som čítal, ako prišiel k farizeovi, ktorý ho bez ohňa privítal. Myslím, že on neprivilal Krista so slušnou úctou. Ja bych aspoň všemožné bol učinil, abych ho hodne privítal. Ja som rozmýšľal nad tým a zadriemal som. Medzitým ktosi vypovedal moje meno: Počkaj, zajtra prídem. A dvaraz to tak bolo. Sám sa musím smiať nad sebou, a predsa očakávam Pána.

Štefanič nič nepovedal, lež radšej vypil svoj čaj. Martin mu znovu naliel. Pi na zdravie. Keď Pán na zemi bol, s chudobou sa zapodieval. Zpomedi robotníkov si vyvolil aj učedníkov. A povedal, že kto chce byť prvým, aby bol posledným, a kto sa ponizuje, bude povýšený. A On aj nohy umyl učedníkom. Blahoslavení sú chudobní, pokorní a tichí ľudia.

Tomu starému vojakovi slzy tiekly.

Zapi si ešte!

Lenže starý vojak ďakoval, pohár odfisol od seba a hore vstal reknúc: Ďakujem ti, tys mi občerstvil telo i dušu.

No príď aj druhý raz ku mne.

Starý vojak sa vzdialil; Martin si nalial ostatok čaju, nádoby umyl a sadol si k práci. Pri práci často pozrel cez oblok; Krista čakal, na ktorého reči a činy nemohol zabudnúť.

Dvaja vojaci šli okolo obloka, jeden vo vojenských, druhý v svojich čizmách. Potom na koči šiel sused domomajiteľ, zas pekáč s košom. Neskôr jedna dedinárka v štrimpffach a dedinských topánkach; jej šaty chudobu zradzovaly, dieťa mala na rukách; chrbátom bola k vetru obrátená a zaviňala svoje dieťa. Dieťa plakalo, nedalo sa uspokojiť.

Martin vybehol a kričal:

Žena, dobrá žena!

Žena sa obrátila.

Hybajte sa ku mne sohrať, čo tu stojíte na tej zime?

K posteli ju zaviedol a riekol: Tu ku kachliam si sadnite, zohrejte sa a utíšte dieťa!

Nemám mlieka v prsiach, lebo som od včerajška nič nejedla; preto ale ponúkla prse dieťaťu.

Martin šiel k stolu, vzal chleba a polievky a položil na stôl, aby jiedla. — Sadnite si a jedzte, dobrá ženo, dieťa ja budem zatiaľ zabávať. Ja rozumiem tomu, lebo však aj ja som mal deti.

Žena sa prežehnala a začala jesť.

Martin si na posteľ sadol k dieťaťu. Dieťa ale nevládalo utíšiť. K ústam dieťaťa dal svoj prst, ale mu ho nedal dnuť, lebo bol čierny; keď dieťa videlo, aký je čierny prst jeho, začalo sa smiať, čo sa aj Martinovi veľmi páčilo. Dieťa celkom ticho bolo.

Tá žena ale začala rozoberať podrobne svoj osúd.

Ja som manželka vojaka, pred 8 mesiacmi mi vzali muža ďaleko odtiaľto. A od tej doby som nič nepočula o ňom. Neškodno mi išlo, zakiaľ som kuchárkou bola, lenže s týmto dieťaťom ma nechceli držať.

Už tretí mesiac sa tľciem po svete, všetko som musela predať. Jedna pani ma volala, ale až na druhý týždeň ma chce prijať, a to je tak ďaleko, však som len ustatá. Chvála Bohu, že ma prijme, Kristovi k vôli mi dá byť.

Ale však vy ani dobrých šiat nemáte!

Kdeže by som vzala teplé šaty, keď som včera za dvadsať halierov musela založiť poslednú teplú šatu svoju.

Potom hore vstala, zdvihla z postele dieťa. On ale snežil s klinca kabát a dal jej ho, aby doňho zavinula to dieťa. Ona celkom dojatá prijala tú šatu a plakala.

Chrán Ťa Kristus — znely slová jej vďakočinenia — on ma poslal k tvojmu obloku, bez teba by bolo zamrzlo moje dieťa. Keď som odchádzala, teplo bolo, teraz ale taká zima nastala. Kristus Ťa naučil dívať sa cez oblok a dobrečiniť biednym.

Veru Kristus ma to naučil, dobrá žena! Ja sa veru neďivám z kratochvíle cez oblok. — Potom jej rozložil ten sen, ako mu sľúbil Kristus, že ešte dnes príde k nemu.

Môže sa to veru stať, — povedala ona, zavinula dieťa, ďakovala za všetko. On jej ale dvadsaťhaliernik dal, aby si vymenila tú šatu.

Potom sa prežehnala, a Martin ju až na ulicu vyprevadil.

Martin potom všetko usporiadal vo svojej izbe, a zas sadol k práci. Medzi prácou vždy myslel na oblok. Videl ísť pred oblokom cudzích a neznámych, nič zvláštneho sa tam nestalo.

Naraz postojí pred jeho oblokom jedna stará osoba. V koši niesla jablká; už skoro všetko mala predané. Domov sa už poberala. Lenže ponač na pleci niesla vrece s čímsi, snád ju už pleco bolelo, preto postála. Medzitým jeden mladík bežal tade s roztrhanými nohaviciami. Uchytil jej jedno jablko a chcel ďalej bežať. Lenže ona to zavčasu zbadala a za ruku ho chytila. Nevládala sa jej ďalej vytrhnúť, [za vlasy ho fahala, čiapka jeho na zemi ležala. On kričal, ona hrešila.

Martin vybehol na ulicu a tak skákal od hnevu, že mu okuliare spadly s nosa. K polícii chcela viesť mladíka. Mladík ale silou-mocou sa chcel vyslobodiť.

Martin priskočil k nim, chytil mladíka za ruku a zvolal:

Ale pre Krista Pána, pusťte ho, ženička.

Však ho ja pustím, ale tak, že mu koža osvetlie, on musí na políciu ísť.

Ale pustite ho len, budúce to viac neurobí, k vôli Kristu obdarte ho slobodou.

Žena ho pustila. Mladík chcel utiecť, lenže Martin ho držal za ruku a povedal mu:

Odpros tú dobrú ženu, ja som videl, žeš jej chcel jablko ukradnúť.

Mladík plakal a odprosil ženu.

No to je už v poriadku, tu máš to jablko — povedal Martin — vám ale zaplatím ho.

Vy rozmaznáte týchto kukojoncov; ja bych ho tak obdarila, že by týždeň nemohol sedieť.

No ženička, to by naša vôľa bola. Boh ale iné žiada. Keby sme ho pre jedno jablko bili, čo má Boh nám urobiť pre naše hriechy?

A potom rozprával Martin tej žene to podobenstvo, dľa ktorého pán odpustil sluhovi dlžobu, tento ale drhnúť začal svojho dlžníka.

Žena a mladík pozorne držali ústa a uši.

Boh kázal, aby sme odpúšťali, lebo ináč ani nám nebude odpustené. Každému, zvlášte ale nerozumným máme odpúšťať.

Áno, ale keď sú tí mladí takí nekázaní, — odvetila stará.

No práve preto ich máme vynaučovať, — odvetil Martin.

Potom tá stará rozprávala, že sedem detí mala, a že u jednej dcéry býva, a že veľa vnukov už má.

Keď sa odlúčila, priskočil k nej ten mladík, chytil kôš, a povedal, že jej ho odnesie, lebo jednou cestou idúť

Po ceste jeden vedľa druhého sli. Tá stará zabudla pýtať peniaze za to jablko. Martin sa díval za nimi, ako sa shovárali spolu.

Keď už odisli, Martin sa vrátil do svojej siene a sadol si k robote. Čo chvíľa sa zvečeri. Zažal lampu a ďalej pracoval.

Jednu čižmu dokončil. Spokojný bol so svojou prácou.

Do poriadku doniesol svoje nástroje, lampu položil na stôl a čítal evanjelium. Naznačené mal to miesto, kde pokračovať mal v čítaní; lenže kniha sa na inom mieste otvorila. Zas mu na um prišiel včerajší sen.

Hneď počul kroky, ako by sa mu kto zblížoval.

Obzrel sa a videl v hlavnom kúte ľudí stáť, lenže ich nemohol poznať.

Aj hlas počul: Martin, Martin, čis ma nepoznal?

Koho? pytal sa Martin zvedavým hlasom.

Mňa — znel hlas neznameho. Ja som to bol.

A z tmavého kúta vyšiel Štefanič, usmial sa a zmizol.

Aj ja som to — znel iný hlas, a z kúta vyšla tá chudobná žena s dieťaťom; obidvaja sa usmiali a zmizli.

Duch Martina celkom veselý boi.

Prežehnal sa, vylepil si na nos okuliare a čítal tam, kde sa evanjelium otvorilo. V 25. kap. evanjeliuma Matúza čítal tieto riadky: Lebo ja som hladný bol, a dali ste mi jesť; žíznil som, a dali ste mi piť. Hostom som bol, a prijali ste ma. — A niže na tejže strane aj toto čítal: Amen, amen pravím vám, čokoľvek ste učinili jednomu z bratov týchto najmenších, mne ste učinili.

Martin videl, že ho nesklamal ten sen, a že v ten deň naozaj prišiel k nemu Spasiteľ, a on ho prijal.

Púť do Lurdu. Dôstojný pán dr. Fraňo Robiček, správca tejto púte upovedomuje nás, že tá už toľko ráz spomínaná púť na to sväté miesto následkom dostatočných prihlásení je už zabezpečená, a s pomocou Božou 21. augusta pohnú sa pútnici z Budapešti do Lurdu. Ba tak sa zdá, že by už i osobitný vlak bol zabezpečený, čo je okolnosť veľkého významu, lebo s dvojnásobnou rýchlosťou ide takýto vlak; usporí sa aspoň 40-hodinový čas bez toho, že by sme menej sotvať museli na stanicích jednotlivých.

Aby sa zamedzila cesta všemožnému nedorozumeniu, uvedomuje dôst. p. dr. Fr. Robiček etené obecnosť, že pútnici tak do Lurdu, ako i z Lurdu celú cestu na železnici prekonajú; tedy vyhne sa cestovaniu na lodi (tak na Dunaji, ako i na mori) zvlášte z tej príčiny, ponač jeho dôstojnosť všetkých pútnikov za-

chrániť chce od dlhotrvajúcej a neprijemnej cesty. Mnohým, ktorí už cestovali na mori, nechce sa probovať. Ilustrované programy a vysvetlenia v hocakej reči dostal u správce púte dra Fraňa Robiček vo Veľkom Maroši (Hontianska stolica).

Púť. 16. júla, čili vo sviatok Škapulárskej Panny Marie — čo na nedeľu padne — pôjdu slovenskí veriaci z budapeštianskeho chrámu sv. Jozefa na púť do Mariaeinsiedelu. Pútnici budú sprevádzaní duchovným otcem, budú mať kázeň a spievanú omšu sv. Spevár Vincent Jonec.

Návrat. V Misle Ján Katona s dvoma synami Jozefom a Jánom opustil protestantstvo a navrátil sa do lona cirkve katolickej. Všetkých troch prijal Juraj Fülöp.

25 tisíc krčiem nechal zatvorit ruský cisár, a pálené len na jednotlivých miestach pod dozorstvom stojacich sa môže predávať v zapečatených fľašiach. Pálené je drahšie, aby opilstvo bolo zriedkavejšie.

Vyšetrovanie proti baronovi Splényimu zavedené na návrh fiskusa ďalej sa ťahá. Splényi pre falšovateľov vína Englovcov dostal sa pred vyšetrovanie.

Miesto 5 rokov 2 mesiace. Kto zabije dakoho v súboji, dľa zákona má byť odsúdený na väzenie do 5 rokov čahajúce. V Kľuži v súboji zabil profesor Pavel Oberchall statkára Dominika Putnoky a ho súdna stolica odsúdila na dva mesiace.

Zbláznel bývalý kuchár Alexandra Wekerlea, bývalého to ministrapredseda.

Hromadne sa kradnú deti v Starej Beči, zvlášte 10—12-roční chlapeci miznú. Doposiaľ sa asi 30 rodín bolo ponosovať u polície. Doposiaľ všetko vyšetrovanie bez výsledku je.

† **Najstarší novinkár sveta** rytier Leopold Blumnkorn, hlavný redaktor viedeňského denníka „Freundenblatt“ zomrel vo Viedni v 96. roku veku svojho. Do posledného času dozeral, aby jeho časopis dľa jeho ducha bol sostavený.

† **Koloman Radó,** kráľovský vyslanec, bývalý nadžupan, krajinský vyslanec, zomrel 1. júla v Karlových Varoch. Ešte len 55 rokov mal. Evanjelici ztratil v ňom horlivého dozorca. Aj vyslanec Zsambokréthy zomrel.

† **105 ročná žena** Katerina Hammer zomrela v Temešváre 1-ho júla. Bárš od tej doby, čo ovdovela, veľmi biedny život mala, predsa dožila taký vysoký vek. Ona bola najstaršiou osobou toho mesta.

Kláš or v Kostolanskej fare. Kostolanská fara (nitrianska stolica) má filiálku menom Pethőfalva, kde v jaseňi vymrel rod Uzovičov. Vdova Karola Blundell, rodená Ludvika Uzovič nechá tam pre mnišky kláštor vystaviť, aby opatera a výchova malých detí na mnišky sv. križa bola sverená. Kláštor i s verejnou kaplnou bude stáť 30 tisíc korún; a mnišky už v jaseňi začnú účinkovať. Základný kamen posvätil 27. júna Gr. Adolf Pengráč, prepoštfarár a dekan novomestský. Pri ňom bolo viac grófov, barón Freistädter atd.

Chytený zloděj notár. V spišskej stolici účinkoval notár Karol Schich. Následkom vyšetrovania vysvitlo, že pokradol úradné peniaze. Usiloval sa tento liberálny vták do Ameriky sa dostať. Teraz ale podarilo sa chytiť ho v Oderbergu, zadiaľ ho do Tebehena odviekli a do žalára pichli. Súdu nevyhne.

Vlci v Orave sa s dňa na deň hustejšie ukazujú a veľkú škodu robia zvlášte v ovciach, ba i samých ľudí život znebezpečujú. V Zakamene jeden vlk v hore na toľko poranil istú ženu, že zakaľ ju domov doviezli, vypustila ducha. Služnovský úrad a panstvo už začalo prácu proti vlkom namerenú.

V Anglicku prijal sa zákonný návrh, dľa ktorého budúce i ženy môžu byť členami obecných výborov.

Chytený je svätokrádca. V Temešváre četníci chytili omoldovajského postavača, Štefana Bossioka, ktorý len v máji b. r. 12 srbských chrámov vylámaval a 140 zl. ukradol. Hja zatiaľ chodí krčah na studňu, zakaľ sa nerozbije.

Uino. Roku 1895 dorobilo Francúzsko 23,485.000 hektolitrov vína, Rakúsko-Uhorsko ale 5,161.200. V celej Európe urodilo sa v spomenutom roku skoro 80 millionov hektolitrov vína.

Hlad hrozí ľudu aradskej stolice tak, že podžupan bez rozmyšľania a meškania hneď musel poslať na služnovské úrady väčšiu summu, aby tamajší obyvatelia nemreli hladom. Veru Pán Boh navštevuje stolicu Kriványa.

7 mesiacov pre jedny nohavice. Juraj Loser a jeho brat Štefan ukradli jedny nohavice a jeden kus železa. Priznali sa pred súdom. Starší povedal, že z povetria nevyžije človek, lebo sa oni žiadne remeslo neučili. Matka ich privčas odomrela, otca ale už dávno nevideli. Staršieho odsúdila súdna stolica na šesť mladšieho ale na jeden mesiac do žalára. Pre plátenné nohavice a jeden kus železa je to neškodný trest.

Nešťastie. V spišskom Markušovej dňa 25. juni jeden muž na majálese pri strielani nepozorne obchádzajúc s dynamitom o pravú ruku prišiel.

Tunel medzi Anglickom a Irskom. Irský vicekráľ veľmi propaguje myšlienku tunellu podmorského, ktorý by spojoval Anglicko s Irskom. Na meetingu, ktorý sa tým cieľom odbavoval v Dubline, dokazoval výhody toho: počet turistov zväčšil by sa ohromne, tovar a cestovatelia z Ameriky išli by cez Irsko do Európy a irské prístavy vyhraly by nesmierne. Dľa predbežných výpočtov prevedenie toho diela stálo by asi 250 millionov frankov. Konečne navrhol, aby vyslali výbor, ktorý by sa dal do potyku s prvým lordom eráru cieľom usporiadania finančnej otázky.

Kráľ žobrákov. Dobrého vtáka chytila new-yorská polícia. Lapila Leary Lawsona ktorého nazývajú, „kráľom žobrákov.“ Tento „kráľ“ mal mnoho poddaných; všetci new-yorskí žobráci tvorili jednu spoločnosť,

jež členovia rôznymi dojímavými rozprávkami prímali ľahkoverných boháčov, aby im podporu dali. Keď polícia u žobráckeho kráľa prekutala byt, našla jednu knihu s týmto titulom: „New-yorský ukazovateľ pre žobrákov.“ V ukazovateli vypočítaní sú všetci boháči, klasifikovaní a pri každom stojí poznámka, ako na pr. dobrý, výborný, naničhodný atď. Ku tejto poslednej triede patria medzi inými i millienári, Carnegei, Sage, Dopau, Good, jako takí, ktorých poddaní žobráckeho kráľa posial oklamať neboli vstave. „Kráľ žobrákov“ má viac tisíc dollarov v jednej new-yorskej banke a keď ho vypočuli, rozpovedal, že on svoje „malé žobrácke kráľovstvo“ zorganizoval na vzor jezuitského rádu.

Tá vlastnosť, aby nápoj chutný bol, patrí pod istým medzi tie najprednejšie. Človek musí na to hľadať, aby chuť nápoja, alebo jedla zodpovedala našemu hrdlu a jazyku. Jedine chuť je na príčine aj tomu, že je v dnešný čas tak veľmi v obyčaji káva, ktorá tak veľmi si vie získať zaľúbenie žalúdka a nosa. Ano mnohí by skoro ani byť nemohli bez nej; a veď lekári varujú pred ňou ľuďmi. Dobré by bolo, keby bol taký prostriedok, ktorý by mal dobré vlastnosti kávy bez toho, že by jej podobne škodlivý bol. Takýto prostriedok použil a užívať by sa nezdráhal nikto, ani tá najháklivejšia gazdina. A naozaj sladová káva Kneippova Kathreinerova, ktorá má chuť kávy, nemá ale jej škodlivosť, už sa teší všeobecnej obľúbenosti. Za rodinnú kávu musí byť ona považovaná. A nezdadlo i tam, kde doposial jej prednosti neznáme byly, bude uvedená v tom najkratšom čase, ona uznaná musí byť za ten najzdravší a najlepší doplnok obyčajnej kávy. Len na to treba hľadať, aby ona opravdivá bola v poradných balikoch s mecom **Kathreiner**, a nikdy netreba prijať iné baliky alebo otvorený tovar.

Púť do Lourdu.

Pohnutie : 21. aug. 1899.

Smer cesty :

Budapešť — Kaniža — Marburg — Pragerhof — Villach — Francensfeste — Ala-Verona — Milano — Genua — Marseille — Toulonse — Lourdes — a tou istou cestou nazpät.

Ceny : I. triedy 220 zl.) Uplné
II triedy 170 zl.) zaopatrenie behom
III. triedy 100 zl.) 8 dní.
III triedy 88 zl. bez bytu a zaopatrenia.

Termín hlásenia sa :

Pri ľavnej cene : 15. júna 1899.

Pri riadnej cene : 15. júla 1899.

Obširnejšie vysvetlenie podá a programy posielajú

Dr. Fraňo Robitsek,

farár vo Velkom Maroši hontianska stolica.

D O P I S Y .

V SLIAČI, 30. júna.

Dôstojný Pane!

„Chlieb tvoj stov s lačnými a
núdznyimi, a rúchom tvojím pri-
odievaj nahých.“ Tob. 4, 17.

Lepšieho úvodu pre moje riadky som najst ne-
mohol.

„Chlieb tvoj stov s lačnými“, slová pochádzajúce z
lásky nežnej, z lásky činnej.

Na túto lásku chcem upamätať čitateľov našich.
Rozplameniť a roznieť srdcia kresťanské pre ubo-
hých pohorelcov sliačanských je pohnútkou, ktorá hýba
perom mojím.

Obávam sa, vyznám úprimne, že hlas môj odznej
bez ozveny, a budem „hlasom volajúceho na púšti“. Túto
malomyseľnosť nebudí vo mne to presvedčenie, ako by
kresťanská láska vôbec už bola vymrela zo srdca. O nie!
ja silne verím, že v každej obci najde sa aspoň desať
spravedlivých; lež títo spravedliví sú zo všetkých strán
oblahnutí, a toto budí obavu vo mne. Kde by nie! Každým
dňom desnejšie a hroznejšie chýry prichádzajú dochádzajú
z celej krajiny.

Povodne, suchá; búrky i požiare; horúcosť i mrazy
rovnako ničia našu krajinu.

Ruka Pánova sa nás ťažko dotkla. Zvlášť ale na
nás slovenský kraj.

Tu tie najväčšie protivy si podávajú ruku, aby ľud
— i tak biedny — k zúfalstvu priviedly.

Všetky pohromy, všetky živly prírody ako ťažká
kľatba sa valia na náš úbohý ľud.

Sotva sme vzali v známosť nešťastný oheň bobro-
vecký, tu prišli Nové Zámky. Za tými Guta. Potom
Uherce. Dnes je rad na mojej obci Prostrednom Sliači.

A keby sme aspoň len tak boli zastihnutí osudom,
ako obce výš spomenuté, naša bieda bola by snesiteľná.

Lež nás rozhnevaný Stvoriteľ omnoho krutejšie a
bôľnejšie sľahá.

Tamti zhoreli len raz, naša obec ale celá padla
behom 4 rokov v obeť nenásytnej pohrome.

Ešte sme nevyležali ranu 2. novembra r. 1894.
nám zadanú, a dnes nie menšia nás postihla.

Jedna celá polovica obce leží v popole a hlavniach.

Dňa 20. júna vypukol požiar a ten nikým nehatený,
ničil čo mohol. Živé i mrtvé padlo v jeho ukrutný pa-
zerák. Ubohý a biedny chlapec 7-ročný — hluchonemý
— popadol niekde zápalky a popadol na dvore ležiace
suché raždie. A súc horúcosť a suchota, v okamihu
stála pravá polovica v plameňoch.

Nebol som svedkom tej desnej udalosti, lež očití
svedkovia vyprávajú tie krv búriace výjavy, ktoré sa
udaly počas požiaru toho.

Nebolo doma ch'apov, nebolo zien, až na deti a
starcov; a vtedy vypukol požiar.

Nastal nekonočný zánatok, každé ztratilo hlavu;
a požiar lizal suché a prázdne stavy bez prekážky.

Tri obecné striekačky stály bez práce, nebolo člo-
veka, nebolo duše, ktorá by ich bola vedela aspoň
koľko-koľko do obehu priniesť.

Zúfalé matky a sostrašené deti behaly zalamujúc
rukami predstavujúc divákovi bôľny obraz. V hlas zú-
fajúcich pohorelcov mieša sa ryk domov sa vracajúcej
lychvy, pretože pred večerom vypukol.

Nastala noc a plný mesiacik díval sa svojim bla-
dým svetlom na 400 neborákov, ktorí len pred pol ho-
dinou mali keď aj nie hojnosť všetkých vecí, aspoň kus
čierneho chleba. Mohli povedať ubožiaci: „Lišky majú
diery a vtáci majú hniezda my ale nemáme, kde by
sme hlavu sklonili.“

Všetka práca ovocia viacročných krvomozolných
snáh podľahla neuprositeľnému živlu.

Ostali zobrať v pravom slova smysle, nemajúci
šaty, nemajúci prístrešia.

Keď ženy prišli zo zárobkov, našly miesto svojho
pokoja, miesto svojej chalupy hrbku dohárajúcich hlavieň.

Na druhý deň prišli chlapi z hôr, ale smutnú uda-
losť zmeniť nemohli.

Museli zvolaf: „Pán Boh dal, Pán Boh vzal.“

V mene týchto ubohých pohorelcov obraciam svoje
pastierske hlasy k vám, ktorí poznáte slová: „Je-li lačný
brat, krm ho; je-li smädný, napoj ho.“

Upomínam vás na slová a zasľubenie Spasiteľa:
„Kto dá pohár studenej vody jednomu z mojich, ne-
ztratí odmeny svojej.“

Mnohí sú, ktorí netrpia núdzu. Mnohí, ktorí od
svojho narodenia nezakúsili biedu a nedostatok. Mnohí,
ktorým dobrý Boh poprial v hojnosti časných vecí.
Mnohí, ktorí dni svoje v rozkošiach a veselostiach trávia.
Mnohí, ktorí neznajú chlieb boľasti! . . .

K týmto všetkým sa obraciam, prizvukujúc im:
„Máš-li hojne, hojne udeľ núdznemu.“

Ktorých ale Stvoriteľ neobdaril hojne časnými
vecmi, tých upomínam na zasľubenie nebies: „Dajte a
bude vám dané.“ — „Akou mierou budete merať, takou
vám bude namerané.“ — „Budte milosrdní a milosrden-
stva dôjdete!“

Kresťania, ktorí „nie ste poslucháči slova, ale aj
činitelia“, pomáhajte ubohým pohorelcovi sliačanským.

Milodary prosím na farský úrad zaslať.

V Sliači, 27. júna 1899.

Andrej Hlinka, farár.

—

OD ILLAVY, 12. júna.

Dôstojný Pán Doktor!

Prosím, ráčte nverejniť týchto pár riadkov v na-
šom milom Kresťanovi v záujme chudobného ľudu.

Ja sa tak ďaleko nemiešam do politiky, ale by som
rád dal na verejnosť, čo sa tu na illavskom prievoze

robi. Tu je obyčaj každý rok na prvého mája, že dávajú do arendy ten prievoz, a to nikdy nemôže dostať kresťanský človek, ale vždy žid, lebo kresťan sa bojí, ale žid ten sa nebojí, on musí dobre vyrobiť, lebo jemu nenie nič tá tarifa, ktorá je vydaná od stolice; on bere, koľko on chce, tak na príklad od jedného človeka sem i tam má brať 2 kr., ale on bere 8 až 10 kr., a od liehvy tiež 2 kr., a on bere až 10 kr., a od voza tiež nielen duplované, ale aj viac. Ctení čitatelia si budú myslieť, že je to maličkosť; nie, lebo ja som sa sám presvedčil, keď išla tadeto jedna púť z Lednice do Dubnice; tak prišli k prievozu, ale ináč ani pohnúť, len po 10 kr. platí. A čo mali chudáci robiť, na púť ísť a pohoršenie robiť? Tak nech si to myslí bárs kto, či ten žid mal svedomie alebo nie, bolo ich vyše 80; tak keď štyri razy viac platili, tak on dostal za pár minút viacej, ako mu patrilo 6 zl. 40 kr. A to bola len jedna púť, a tu je obyčaj, že zpoza Váhu aj viacej takých púťov prejde, čo idú nielen do Dubnice, ale aj do Veľkých Topolčan, a potom keď sú jarmoky, to isté robí, a to nielen duplované, ale tri aj štyrinásobne viac.

Tak dávam na vedomie tým cteným čitateľom, ktorí tadeto cestujú, lebo sú mnohí za Váhom, ktorí nášho milovaného Kresťana čítajú. A potom sa pýtam, či pán hlavný slúžny Vietorisz vie o tom alebo nie; ak nevie o tom, môže sa presvedčiť, aj pán ablegát Jurko Kubinyi z Bohunic, ktorý sa tak srdečne stará o chudobný ľud, ktorý ide sem robiť, a musí sa prevážať cez Váh, a ešte ani nevyrobil, a už židovi musí dať 8 alebo 10 kr. za to, čo ho prevezie, a ten chudobný má na deň 30 alebo 40 kr. a musí celý deň za to robiť, a žid ten nerobí nič: len daj, ak nedáš tolko, koľko on chce, už zlorečí, až statočnému človekovi je to hrúza počúvať; a to s opilými paholci.

S tým zavieram mojich pár riadkov a zostávam váš ponížený sluha
I l l a v s k ý.

Z KRAKOVÁN.

Vysokovážený Pán Redaktor!

Prosím, ráčte týchto mojich pár riadkov uverejniť. Chceme sdeliť našim čitateľom Kresťana, čo sme sa v Podolí na ľudovom shromaždení pekneho poučili. Čo nám naši duchovní, ktorí horlive pracujú vo vinici Pána, oznámili, aby sme sa aj my čím vo väčšom počte shromaždili, lebo je to každému jednému potrebné. My sme sa tiež teda z našej krakovanskej farnosti dost vo veľkom počte hrnuli, ako včely, a myslím, že si to jeden každý mohol do srdca zaštepíť, čo nám pán veľkomožný Zoltán Zmeškal v peknej a zaujímavej reči predniesol, v akom položení sme, a čo chceme docieľiť, všetko bych to ani nemusím opísať, lebo bych to ani nevedel.

Pán farár lopašovský Ferdinand Šándorfí nám predniesol to o spolkoch, čo je každému jednému potrebné vedieť. A tak tiež o volebnom práve nás poučil Alexander Ernst. Za čo nech im je všetkým vďaka

Všetkým privržencom, ktorí pracujú za ľudovú stranu, sláva! Hore sa teda, bratia, pod prapór ľudovej strany. A stojte ako jeden múr a ako jedna silná reťaz, aby naše víťazstvo čím skorej nastalo, aby sa naši privrženci darmo neunúvali, lebo keď si my nebudeme pomáhať, ani Boh nám nepomôže. Chceme ešte aj to doložiť, že v našej krakovianskej obci — čo by bola chvalitebná a pekná vec — sa má, ako to počuť, katolícky kruh založiť. Dal by to Boh. Však sú u nás v našej obci poriadni a majetní gazdovia. Ešte musím aj to dopísať, že by u nás mohli a majú ako si predplatiť na Kresťana, ne jeden ale povie, že radšej tie peniaze prepíše. Je to smutná vec. Jeden mládenec.

MODRÝ KAMEŇ, 14. júna.

Dôstojný Pán Redaktor!

So všetkých strán čítam všelijaké dopisy, len z nášho okolia nič, u nás niet žiadneho živého ducha, ktorý by sa chcel o niečo pokúsiť, každý len čaká, aby mu pečené holuby samé do úst lietali. Pravda, že je u nás tá veľká chyba, že sú pospolití ľudia nevzdelaní a ani sa vzdelávať nechcú, dobré novinky čítajú a z nich sa poučovať nechcú, ba ešte aj takého vysmejú, kto ich číta, hovoriac, že to všetko nič nestojí, novinky sú len pre pánov a nie pre chudobných ľudí, my nemáme čas novinky čítať, aj peniaze nám na inšie chybujú, nie aby sme ich za noviny vyhadzovali, bez toho my vyžijeme. No ale predsa keď tak jeden druhý sused o známy príde ku mne, a medzi všelijakými na chudobu, biedu sa vzťahujúcimi rečami predostrem mu novinky moje, že ako sa z tých moc môže poučiť, povie, veru je to tak, to je pravda, tak by malo byť, ale je už s tým všetko dokonané. My tu všetci v celom okolí notárskom pozostávame z veľkých pät obcí; a tak stojíme, ako zosmradená voda v jazere, a tak aj susedné okolie; farcha výplatkov nás tlačí až k zemi, nemáme tu žiadnych ľudákov, ktorí by nám s radou prispeli.

Popisy voličov sa u nás previedly tak, že len ten má hlas, kto platí 6 zl. pozemkovej dane. Teda u nás len asi pätnásť alebo šestnásť majú hlasy. Je to spravdivé? Naše mestečko zo 400 numier pozostáva. Koľko nás je, čo platíme 3 zl. pozemkovej dane a druhé výplaty 18—20 zlatých a nemáme hlasu, ja sám mám osem holdov zeme, platím 3 zl. 80 kr. pozemkovej a 19 zl. inej dane, a som vynechaný z popisu, pravda, lebo som bol pri predošlej voľbe ľudákom, a takým chceme ostať až po hrob. Nemáme tu žiadneho zástupcu v celom okolí, chodíme žalujúc svoje krivdy jeden druhému, ale si pomôcť nevieme, ponos zadať pred ministerstvo tiež nevieme. (Však len máte aj vy duchovných, ktorí by vám na pomoci boli, keby ste sa k nim obrátili?! Red.) Sme jednoduchí neučení sedliaci, od židov a notára väčších pánov nemáme. Duchovný otec je Maďar, slovenky len málo rozumie, bárs ináč je dobrý k veriacim. Jozef Barjak (Durčov).

ODKAZY REDAKCIE.

Rukopisy nedávame nazpät' a listy bez podpisu mena neberieme do povahy.

Vrele prosíme čtených spolupracovateľov a dopisovateľov „KREŠŤAN“-a, aby ráčili dopisy v nedeľu, alebo pondelok poslať, ináč nemôžeme ich uverejniť v najbližšom čísle.

Dlhé Pole. R. G. Srdečné vďaky, tú dlhšiu zprávu čo besednicu uverejníme, len trocha trpezlivosti prosíme. — **Dr. A. H. v Holiči.** Srdečné vďaky. Vsak len prideme. Keď aj my nemôžeme hockedy odísť. — **Jožko Lapaj v Trebaticiach.** V tej veci sme si nevedeli rady dať. Krajana pozdravujeme. Tučnému povedzte, aby si už raz nechal z hlavy vyhnať ten hrišny liberalizmus. Počul som, že sa Kocurice veľmi dvihajú, osem numier pribudlo, je tam už tedy 22 numier, čo není do špásu. — **Pavel F.** No uhádnite, čo je toto: Cez vodu ide, nešplechne; cez horu ide, nešuchne? (αεισων) Alebo toto: Na hore rástlo, na lúke sa páslo a medzi babami sa tráslo; čo je to? (οις) **Zilincanka na Čiernom.** No dakedy si zas len zaskočíme k vám na tú suchú polievku a fazuľovú štrúďu. — **Kaco-Maco.** Škoda, že ste neboli doma, keď som na vašom vidieku dral podošvy. Počul som, že ešte aj slovensky dobre viete. — **Michal Tučný v Orave.** To vám veríme, že je lepšie nosiť groše do jatky, nežli do lekárne. — **K. J.** Na otázku, kedy vás navštívime, nechceme tak odpovedať, ako istý žid, ktorý — keď sa ho pýtal známy, kedy mu vráti už raz konečne požičanú zlatovku — odvetil, že on nevie, lebo není prorokom. — **S. L. v Luptove.** Nemôžeme, ani čo by ste nám drevený groš poslali. — **Vaša doslednosť, Miško,** je podobná doslednosti toho žida zobráka, ktorý — keď sa ho pýtal boháč žid, prečo zobre — odvetil, že preto, lebo je veľmi hladný; a keď sa ho pýtal, prečo nepracuj radšej; odvetil, že vtedy by ešte hladnejší bol. — **R. J. v Cachticiach.** To sa vtedy stane, keď už okuliare budem musieť nosiť. — **K. K. v N. Lupči.** Naraz vás tak prevápime, jako smrť úžerníka. No vy ste sbeho múdry pán, zo žartu nevyčítate grobianstvo, ku ktorému sme neprivykli v reči, tým menej v písme. Srdečný pozdrav Vám a všetkým, ktorí sú toho hodní. — **Miško Lapaj v Trebaticiach.** V tej veci sa poraďte kocurického pána notára, ktorý je vtípny muž. — **Michal R. vo Veľkých Ripnaniach.** Keď my na všetko nemôžeme pamätať. Keď sa vám to číslo ztratilo, snáď sa ono u doktorého spoluobčana najde. Hľadaj, a najdeš; klopať, a bude ti otvoreno; pros a bude ti dano. — **S. K.** Vo figľovaní by ste tuším ešte i toho bankára prekabátili, o ktorom chcem prehovoriť. Na nový rok totižto prišiel k nemu jeho knihovník reknúť: Odpusťte pane, ale isto som rátal, že dnes v prvý deň roku povýšite mi plat. — **Bankár:** No vy ste chybné rátať; ponevác chybné rátajúceho knihovníka nepotrebujem, vezmite v známom, že ste prepustený. — **S. K.** Na Čaci by vám najskôr mohli povedať, kto je to ten Kaco-Maco. — **V. K.** 18. júna prešlo 30. leto nad našou hlavou, ktorá keď aj nešedivie, ale čo chvíľa začne plešivieť. — **Ján Skálev.** Vy ste starý, a ešte vždy neviete, čo robí človek naposledy, keď idie spať? Nuž sadne si na posteľ a prevalí sa na

posteľ. — **I. L. v S.** „Loď bezpečná“ v „Našej Nádeji“ bude uverejnená. Dakujeme. — **Dp. A. Hl.** Do tamtoho čísla, ktoré sme pre sviatok skorej museli zatvoriť, — uneskorila sa tá zpráva. Odpusť.

Knížná polica.

Listy Adiny už vyšly z tlače v osobitnom sväzku. Odporúčat ich není treba, lebo toto dielo poznajú et. čitatelia z Kresťana. 167 strán. Cena 1 zl. Predplatitelia Našej Nádeje ho dostanú za 65 krajciarov v Tlačiarňi Sv. Gerharda v Budapešti (VIII. Práter u. 44.). Soslovenčil dr. *Jozef N. Janda*.

Svätý Anton Paduanský, veľký divotvorca a Chlieb chudobných. Spracoval *Anton Klimcsik*, r. k. farár hybský. S odobrením patričnej vrchnosti. Strán 32. Cena 10 kr. Vydala Tlačiareň sv. Gerharda v Budapešti (VIII., Práter-uteza 44.). Vrele odporúčame dielko toto našim čitateľom.

Kresťanské devy. Tento výborný sošit soslovenčil a vydal dr. *Jozef Janda* v Budapešti (Maria-Teréziátér 9.). 16 strán s obrázkom. Cena 3 kr. Veľmi vrele odporúčame, 100 výtiskov 2 zl. 50 kr., 200 výtiskov stojí 4 zl. 80 kr.

Príprava ku sv. spovedi a sv. prijímaniu. Toto asi 80 strán obsahujúce dielo, ktoré je spolu i modliacou knižkou, stojí broš. 10 kr.; viazané 15 kr. Soslovenčil ho dr. *Jozef Janda*. Dostať ho u veľk. p. *Lujzy Csery* (Budapešť, VI. Podmaniczky u. 15.). Vrele ho odporúčame.

Časopis a Sborník (IV. ročník) museálnej slovenskej spoločnosti. V Turčianskom Sv. Martine. Rediguje *A. Sokolík*.

Budapeštianske obchodné zprávy.

1. **Zbožie.** Pšenica (žito) banátske 09.00—09.15. Od Tisy 09.10—09.35. — Od Pešti 09.00—09.20. — Zadunajské 09.05—09.30.

Raz 7.05—7.35.

Jačmeň na krmenie 5.80—6.35. — Do palenice 5.80—6.10. — Na pivo 6.60—7.—.

Oves 5.65—6.00.

Kukurica 4.40—4.45.

2. Múka.

0	1	2	3	4	5	6	7
16.—	15.40	14.80	13.80	13.20	13.—	12.40	10.50
			7½	8			
			8.60	6.—			

Otruby fajnové 5.—, grobovité 4.30.

3. **Strovy.** Veľká biela fízula 6.50. — Malá 7.25. Hrach 9.10—11. Pšeno 04.75—5.00. Konopné semä 10.50—11.00.

4. **Semä na sejbu.** Červená datelina 37—42 zl. Staré semä 00—00 zl. — Lucerna 37—42 zl. — Baltacim 00.—00.00. — Muhar 6—6.25 zl. Ladník 11.50—.

5. **Hyd a vajca.** Kura 60 kr. — Sliepka 70 kr. — Kapán 1 zl. — Morka 0.00. — Krmená hus 2.60. — Kačka 1.20 zl. — Krmená kačka 2.90. — Vajca 7—8 kusov 20 kr., 46—47 kusov 1 zl.

6. **Svine.** Prasce 1 pár 120—180 kilov 54—58 kr. Staré, 1 pár 320—380 kilov 55—57 kr.

7. Telca. Živé 34—36 kr. kilo. Sekané mäso 00—00 kilogram.

Masť a slanina. Sviňská v sudoch 58—69 zl. — Bielotabuľová 60—64 zl. (v troch kusoch). — Udená slanina 60—67 zl.

9. Remeň funtový od 14—18 kl. tercy 142—144.

Skótske Collie

čistokrevné, 8 týždňov staré, SUČKY za zl. 5.—, PSÍKOV za 7—8 zl. zasiela

FR. RAŠKA,
správca.

Pruska (trenčianska st.)

Dvojnásobne elektromagnetický kríž a či hviezda.

R. B. N. 86968 uzdravuje a rozveseluje, za čo dobre stojíme, pri lámke, záduchu, bezsnivosti, hučadsrdca, holeniu hlavy, epilepsii, závratu a iným chorobám nervov. I 20-ročné choroby byly už takým spôsobom odstránené.

niu ucha, ischli, zlom slychu, nervosite, nechuti po jiedle, boleniu zubov, bľadosti, migréne, klopaniu

Celkom zvláštnym spôsobom upozorňujeme ctené obecnstvo, že môj apparát nemá sa pomýliť s apparátom Voltu, ktorý na základe svojej neuzitočnosti nielen v Nemecku, ale i v Rakúsku je zakázaný, kdežto moja dvojnásobne magnetická hviezda a či kríž nr. 86967 na základe svojej vymeranej liečacej sily zvláštnym spôsobom sú odporúčané.

Ten chorý človek, ktorý by týmto prostriedkom aspoň behom 45 dní nebol uzdravený, nazpät dostane svoje peniaze. Kde nič nemohlo pomôcť, prosím môj apparát upotrebiť.

Malý apparát stojí 2 zl., ktorý je len pre deti a pre veľmi slabé ženy.

Veľký apparát 3 zl. Pri ťažkých chorobách zastaraných aj 20 rokov sa má upotrebovať.

Len pre zastaralé choroby a influenzy. S dobierkou alebo s vopredným poslaním peňazi rozposiela hlavná ústredná predávajúca miestnosť pre vlasť a cudzozemsko

ALBERT MÜLLER,
Budapest, V, Kálmán-utcza 19 A. sz.

Papier makulatúrový

je k dostaniu u nás; metrický cent stojí 6 zl. 50 kr.

Mestská lekáreň k „ČIERNEMU ORLOVI.“

Temešvár, vnútorné mesto, námestie sv. Juraja.

Založená 1735. Telefon 395.

Adressa telegrammu :

52-1 **Mestská lekáreň, Temešvár.**

Chýrečný aether proti lámke a lúpaniu

je najvýbornejším prostriedkom proti lámke, lúpaniu a iným reumatickým chorobám, proti trhaniu, bolasti nervov, pichaniu, boleniu zubov atď. Účinok je istý a chytrý, obyčajne po 1—2 natrení. Nesčíselné vďačovníctvo to dokazujú. Cena flaše 1 zl., cena flaše na prábu 50 kr.

Vodka na prsá a na plúca: Výtah z kolociera s kyslíku stal sa svetochýrnym následkom výborného výsledku, doposiaľ je neprekabáteným prostriedkom hojacim, uľavujúcim a so silňujúcim zvlášte pri kašli, somárskom hurute, pri zlých pľúcach, pri pľucovom hurute, pri zachripnutí atď. Veľa vďačovníctva potvrduje istý výsledok tohoto prostriedku. Cena jednej flašky 1 zl., flašky na prábu 50 kr.

Krv čistiace pilulky temešvárskej mestskej

lekárne veľmi dobrú stolicu robia, ktorá chytrá a prajne účinkuje bez toho, že by prameňom krčov bola, alebo aj v tej najmenšej miere nebezpečná bola, a preto tie pilulky odporúčame zvlášte pri tvrdej stolici, pri žalúdkovom hurute, pri zimnici, keď človek nemá huť po jedle, a pri všetkých chorobách tak žalúdka, jako i brucha. Jedna škatuľka 21 kr., šesť škatuliek 1 zl. 5 kr.

Tieto vypróbované a za výborné uznané prostriedky dostať jedine v temešvárskej mestskej lekární, a len vtedy sú opravdivé sú li obdarené obrannou známkou a podpisom A preto varujeme sa falšovaných a napodobňovaných falošných vecí.

Posielame s doberkou, alebo predbežným poslaním summy (i s pričinením 16 krajciarov na balikovanie a poštové útraty) Objednané vŕše 5 zl. franco.

Moje srdce také

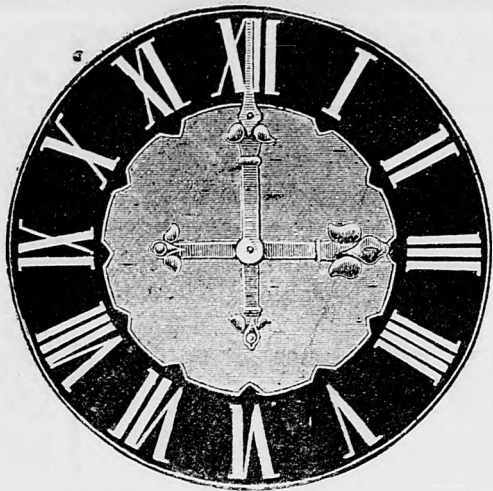
a tvoje je také?

Cena 4 kr.

Toto utešené dielo vydala

„tlačiareň sv. Gerharda“.

Vrele ho odporúčame
ľudu.

Mám česť v známost' doniesť,
že vážové hodiny vlastnoručne shotovujem.

Látka kovová najlepšia, stroj výborný, najnovší, chod správny: následkom čoho ja za jejich trvácnosť čo najďalej dobre stáť a ručiť môžem. Hodiny tieto vážové aj pod nafa-hovaním riadne idú, od vetra a prachu sú sklenenou škryňou chránené.

Vnútri nachodí sa pokazovacia tabuľka, ktorá správny chod hodín kontroluje a ten istý čas dnu vo váži ukazuje, ako i z vonku hodinové ruky.

Moje hodiny bez všetkej fabričnej práce výlučne sám hotujem a na patričné miesto dovážam.

Krom nových vážových hodín aj akékoľvek naprávanie za ľavnú cenu a pri úplnej garancii podujímam.

V Baňskej-Bystrici, roku 1899.

Michael Stollmann,
hodinár.

Katolícke kníhkupectvo.

Správa kat. umeleckého ústavu Sv.
Gerharda otvorila

obchod katolíckych kníh.

Tento katolícky obchod zamýšľa sú-
stredniť tak uhorské, ako aj cudzozemské
diela katolíckeho spisovateľstva, na sklade
má maďarské, nemecké a slovenské modliace
knížky a iné náboženské diela.

Umelecký ústav Sv. Gerharda má
svoju tlačiareň a vlastné spisovateľstvo (Bu-
dapešť, VIII. Práter u. 44.).

Prosíme pozor dať.

V Maďarorságu veľmi je rozšírené v obchode zavratníctvo a ziskuchtivosť. Od tej doby čo som s kosou „sv. Antona,“ ktorej chýr rozšíril sa po celej krajine, zavratníkom trochu na prsty klopol, všemožnými figlami napodobňujú ju a prevádzajú ľudí, že ich ľahký tovar je kosa „sv. Antona,“ proti tomu osvedčujem sa, že v Maďarorságu nedržim ani jedateľa ani podomníka. Opravdivá kosa „sv. Antona“ len u mňa môže sa dostať.

Ctené vidiecke obecnstvo nemôže sa zaobiť bez jedného nástroja, bez kosa. Dobrá kosa je poklad; zlá kosa je taká ostuda, ktorá ani toho nenie hodná, aby sme ju do ruky chytli. Každý to dobre vie, a preda mnohí slepo veria zriedkavými líškavými výrazmi vychválenými kosáma týmto dopieravým odpredavačom. Toto je tá jediná kosa, ktorá doposiaľ nad všetko očakávanie úplne vyhovela žiadost kupovačov.

Kosa „Sv. Antona“

právne zaslúži byť menovaná koseu ľudu, ako ju na mnohých miestach menujú.

Toľkých a takých uznani pôvod je ten, že je ona trváca, ani prltvrdá, ani primáká není a podivuhodne ľahká.

Kosa je tenká, ale hrdlo má mocné, šikuje sa ona do ruky obyčajného kosca; nemusí sa kováčovi poslať, aby jej zohol hrdlo, pretože následkom tohoto obyčajne zmäkne zadná časť kosa.

Vela gazdov následkom chybného kuvania aj tú najlepšiu kosu pokazia. Pri kose „sv. Antona“ nemôže sa to stať, pretože ona už vo vykuvanom a vyprobovanom stave dostane sa do ruky kosca.

Po jednom kuvaní aj behom viac dní dobre kosi kosa „sv. Antona“ a po jednom brúsení aj na 150 krokov sa dá s ňou dobre kosiť aj tá najtvrdšia brehová tráva.

Za každý kus dobre stojím; nezodpovedajúci premením.

Ceny kosi „Svätého Antona“.

Zdĺžka cmtrov:	70	75	80	85	90	95	100
Cena kosa	zl. 1.—	1.05	1.10	1.15	1.20	1.25	1.30 kr.

Amerganský kesový kameň je veľmi zodpovedajúci tomu cieľu. Cena 25 kr., 10 kusov 2 zl. Strienorno-ocelová babka s kladivkom v skovadle 85 krajciarov. — Ocelové kosáky „sv. Antona“ po kuse 35 kr., 10 kusov 3 zl. — Pri objednaní 5 kosi, franko, pri objednaní 10 kusov jedenásty sa pričíni. **Jozef Sohr v Somogy-Szille.**

Kosa len vtedy je opravdivá, jestli na stupni je môj obranný znak, na tabuli ale toto sa dá čítať: **Ocelová kosa sv. Antona Sohra.**

➡ **Obrázkový cennoslov zdarma.** ➡

Objednávky, keď i pozdššie majú byť vybavené, v osím už teraz poslať

FILIÁLKA
BANKY ,Tatra‘

v Senici.

Prijíma vklady na zúrokovanie.

Najväčšia bezpečnosť! Banka Tatra má svojho kapitálu

1.600.000 korún.

Dáva požičky na zmenky a hypotéky.

Lacný úrok.

Zmieňa cudzie peniaze, dolláre, rube marky a franky

čo najlepšie.

Prijíma splátky do Ameriky,
 kto chceš do Ameriky poslať peniaze,

choď do banky Tatry v Senici.

Kupuje a predáva strižky a štátne papiere.

Filiálka
Banky ,Tatra‘
 v SENICI.